

Bava Basra (Mishnah 2a)

השותפים שרצו לעשות מחצה בחצר — **Partners who agreed to make a partition in a courtyard** that they own jointly — **must build the wall in the center** of the courtyard, each partner providing half of the land upon which to build.

ובגינה — **And, similarly, regarding a jointly-owned vegetable garden**, whose owners have agreed to make a division, — **in a place where neighbors are accustomed to erecting partitions** between the gardens — the authorities **obligate [each partner]** to contribute toward the building of the partition. — **However, concerning a valley** containing fields of grain, — **in a place where they are accustomed not to erect partitions** between the fields, — the authorities **do not obligate [each partner]** to contribute toward the building of the partition when they divide the field.

Bava Basra (Gemara 2a-2b)

סברוה — **[The Rabbis] maintained:** — **What is the meaning of the word *mechitzah*** as it appears in our Mishnah? — **A wall.** [2b] — **And the reason** that the court can compel the two partners to jointly build a solid wall **is because originally they had agreed** to erect just such a structure. — **But had they not specifically agreed** to do so, — **we would not obligate [the reluctant partner]** to contribute toward the building of a wall as a result of his agreement to divide. — **We see therefore that visual trespass is not considered damaging.**

ואימא (מאי) מחיצה? — **But say, what is meant by the word *mechitzah*?** — **A division!** — **As it is written: *And the division of the congregation was...*** This translation changes the meaning of the Mishnah, for the Mishnah now reads: *Partners who agreed to divide must build a wall.* That is, — **since they agreed** to the division of the courtyard (with an irrevocable agreement, as mentioned above), — **they must build a stone wall notwithstanding** the objection of either party. The Mishnah thus implies that in agreeing to divide the courtyard they committed themselves to contribute to the erection of a solid wall as well. — **We therefore see that visual trespass is considered damaging**, for only if a right to privacy existed would an agreement to divide bind each partner to build a wall.

Bava Basra (Gemara 2b)

תא שמע — **Come, learn** a proof from our Mishnah: — **And, similarly, in a vegetable garden** a wall must be built! Since visual trespass is considered damaging, one gardener can force his neighbor to assist in erecting a wall.

גינה שאני כדר' אבא — **The case of a vegetable garden differs** from that of a courtyard, **in line with the statement of R' Abba,** — **for R' Abba said in the name of Rav Huna, who said in the name of Rav:** — **It is forbidden for a person to stand in his friend's field** — **during the time it displays a standing crop**, lest he become jealous and cast an evil eye (*ayin hara*) on the field.

עין הרע

רמב"ן (בבא בתרא ד.) - כל ימות השנה יש שם זרעים מה שאין כן בבקעה אלא בשעה שעומדת בקמתה, או מפני שיש בה אילנות והן נחמדין למראה וטובים למאכל ונפשו של אדם מתאוה להן יותר מן התבואות.

שלחן ערוך (שעת, ה) - אפילו בראייתו אם יש בו היזק לחבירו אסור להסתכל בו, לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה.

חזון איש (ליקוטים כא, א) - בשעה שבני אדם מתפעלים על מציאות מוצלחה מעמידים את מציאות זו בסכנה, ומכל מקום הכל בידי שמים וכל שלא נגזר עליה בדין שמים לאבדן הדבר ניצל, אבל כשנגזר הדבר לאבד מתגלגל הדבר לפעמים על ידי שימת עין תמהון על הדבר ועל ידי זה כלה.

גינה

רמב"ם (הל' שכנים ב, טז) - וכן בגנה כופהו להבדיל גנתו מגנת חבירו במחיצה גבוהה עשרה טפחים. השגת הראב"ד - זה שיבוש גדול אלא כותל ארבע אמות. [וע"ע רמב"ן שם].

מגיד משנה - דעת רבינו מה שאמרו אסור לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמתה אינו אלא מדת חסידות ולא נכריח לגדור ארבע אמות בשביל כך.

רמב"ם (תשובה במגדל עוז) - וכי לא שאני בין היזק ראייה שהוא היזק גדול ודאי שיראה אדם חבירו בעת שהוא עומד ויושב ועושה צרכיו ובין היזק ראייה שיראה קמת חבירו משום עינא בישא שאלו דברי חסידות הם שלא יעין בו בעין רעה, ואותו השינוי שינויא בעלמא הוא ואינו אליבא דהילכתא.

חזון איש (ב"ב א, א) - ותימא דלמה העלימו מחתימי התלמוד מאתנו את האמת דאפילו ללישנא בתרא דהיזק ראייה שמיה היזק בגינה לא חיישינן להיזק ראייה... ואם יש לנו רשות לומר דשינויי בעלמא הוא מסברא בלא הכרח מן הגמרא לא נשאר לנו גדר בזה.

שלחן ערוך (קנה, ג) - שיעור הגדר בגנה ובבקעה עשרה טפחים ויש אומרים ארבע אמות. [ומקשה עליו דרכי משפט (סוגיא ה') מדבריו בסי' שעת, ה].

שאר דוגמאות

דרכי משפט (ד, סק"ג) - בכלל דין הסתכלות בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה ההסתכלות לדעת בעיבור אשה.

שלמת חיים (תשעג, הובא בבצל החכמה ד, פה) - הגם דנוכר על פי קבלה דשורה רוח טומאה, היינו על התמונה המצויירת, ואולי אין זה מזיק כלל לבעל הפרצוף שצולם.

משנת זכויות היוצר (עמ' קיח בשם הרי"ש אלישיב) - תמונה אינה נחשבת ליצירה אולם מי שהשקיע טירחא עבור התמונה כגון שטרך לצלם רב שאינו מרשה שיצלמוהו התמונה נחשבת ליצירה, אולם מצד המוסר אין ראוי לצלמו.

חיוב תשלומים להיזק עין הרע

קהילות יעקב (ב"ק לט, בענין אשה עוברה שהפילה מחמת צפרנים) - מנלן שבאמת פטור מלשלם, ואי משום שלא הזכירו רק אסור לאדם לעמוד בו, זהו משום דלא ברי היזקא וגם אם יארע היזקא אי אפשר להוכיח בבירור שעל ידי הבטה שלו בא ההיזק אבל אין הכי נמי דאילו יתברר שהבטתו היזק היה חייב בתשלומים כדן אדם המזיק.

ערוך השלחן (שעת, א) - וכן אסור להיזק בראייתו וחייב בדיני שמים אם היזק בעין מבטו לחבירו וכך אמרו חז"ל אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה.